

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Надежда Йорданова Кръстева, преподавател в
Правно-исторически факултет, Югозападен университет „Неофит Рилски“

ОТНОСНО: дисертационен труд на тема: „Наказателнопроцесуални особености на разследването чрез служител под прикритие“, за придобиване на ОНС „доктор“, професионално направление 3.6. Право, област на висше образование „Социални, стопански и правни науки“, докторска програма „Наказателен процес“.

Автор на дисертационен труд: докторант Атанас Сашов Бръндев

Научен ръководител: проф. д-р Веселин Вучков

Със Заповед № 2266 от 08.10.2024 г. съм определена за рецензент в процедура по защита на дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“, професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Наказателен процес“, на Атанас Сашов Бръндев, докторант в задочна форма на обучение в катедра „Публичноправни науки“ при Правно-исторически факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“.

1. Кратки биографични данни за докторанта

През 2008 г. Атанас Бръндев придобива бакалавърска степен по научната специалност „Противодействие на престъпността и опазване на обществения ред“ в Академията на МВР. През 2013 г. той завършва специалност „Право“ в Югозападен университет „Неофит Рилски“. От 2019 г. е докторант в задочна форма на обучение в катедра „Публичноправни науки“ при Правно-исторически факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“, под научното ръководство на проф. д-р Веселин Вучков. Професионалният му опит е придобит в ДАНС, като към настоящия момент е началник на сектор към Агенцията.

2. Параметри на дисертационния труд

Дисертационният труд, представен от докторант Атанас Бръндев, е с общ обем от 184 страници и се състои от въведение, три глави, заключение и справка с използвани източници, която включва 92 заглавия, от които 88 на кирилица, 4 на латиница, 11 интернет източника, 31 нормативни актове – закони, правилници, наредби и др., 6

решения от практиката на български съдилища и 5 решения на Европейския съд по правата на човека. Позоваванията под линия са 105.

В представения за рецензиране дисертационен труд се изследва сложен и актуален за теорията и практиката проблем, с отражение върху наказателната политика на българската държава. Фактори като миграцията, свободното движение на хора, стоки и капитал, нарастващата и променящата се трансгранична организирана престъпност засилват необходимостта от въвеждането на нови, както и по-широкото използване на вече действащи единни механизми за ефективно противодействие на престъпността, като например разследването чрез служители под прикритие. Практиката на държавите, които засилено използват този способ, показва наличието на положителни резултати в борбата с тежката престъпност. Извънредният способ за разследване и документиране на тежката престъпна дейност е въведен и в Република България. У нас употребата на служител под прикритие е уредена като вид специално разузнавателно средство. Използването на способа за събиране на доказателства се прилага недостатъчно в наказателния процес, което води до оскъдната съдебна практика. Наред с това може да се отбележи и непълната законодателна уредба в българското законодателство. Теорията в коментиранията област също има още с какво да допринесе за преодоляване на съществуващите проблеми. В обобщение на казаното актуалността на избраната проблематика е безспорна, а резултатите от разработката на докторант Атанас Бръндев могат да спомогнат за преодоляване на съществуващите празноти.

Намирам за правилно формулирани обекта и предмета на изследването. Считаю, че поставените цели и задачи са изпълними в рамките на дисертационното изследване. Удачно са определени обхватът и границите на теоретико-практическото изследване.

Глава първа е посветена на особеностите на наказателния процес, които са свързани с употребата на служители под прикритие. Направен е подробен исторически преглед на развитието на приложението на способности за разследване чрез служител под прикритие. Научно вярно са изяснени същността и процесуалните особености на специалните разузнавателни средства в Република България. Задълбочено и в пълнота е разгледана правната уредба на служителя под прикритие у нас. Направеният преглед е показателен за реалното положение на служителите под прикритие – права и задължения, контрол и отчетност. Научно вярно и аргументирано е направено разграничение в материалноправен и процесуален аспект между „служител под прикритие“ и „служител на прикритие“. Споделям мнението на автора, че уредбата на чл. 126 от НК не е достатъчно пълна и се нуждае от прецизиране. В края на Глава първа

е направено обобщение на разгледаните проблеми, оформени са подходящи изводи и препоръки.

В Глава втора на дисертационния труд основателно се изследват материалноправните и процесуални предпоставки, както и редът за прилагане на служител под прикритие в Република България. С компетентност авторът прави критичен анализ на цялостната процедура по прилагане на служител под прикритие – основания, компетентност за отправяне на искане и произнасяне по него, неотложни случаи, срокове. Посочените статистически данни (стр. 76-77) са показателни за слабо използване на служителя под прикритие като способ за събиране на доказателства по наказателни дела у нас. На следващо място в тази част от разработката са анализирани особеностите при доказването чрез служители под прикритие, като са посочени съществуващите неизяснени и спорни моменти по въпроса. Внимание заслужава направеният анализ на чл. 124 от НПК и свързаните с него разпоредби. Авторът подкрепя своето изследване с примери от практиката на Конституционния съд на Република България и на Европейския съд по правата на човека, които допринасят за по-пълното и обстойно изясняване на проблема. Детайлно и с разбиране е развит въпросът за провокацията и употребата на служители под прикритие. Авторът съчетава теоретичния анализ с подходящи примери от практиката на ЕСПЧ. В края на Глава втора е направено обобщение на изследваните въпроси, изведени са подходящи заключения и препоръки.

В Глава трета от представения дисертационен труд се проучва прилагането на служители под прикритие в разследване на престъпления, извършени от трансгранични организирани престъпни групи. В първата част от тази глава се разглежда правната уредба на разследване чрез служители под прикритие на територията на държавите-членки на ЕС. Във втората част, авторът в детайли и с компетентност анализира въпроса за доверителната сделка. Изследването е подкрепено с примери от практиката и с подходящи, макар и общо формулирани, авторови предложения за подобряване на уредбата. В края на Глава трета са поместени обобщение, изводи и препоръки, които са уместни, добре систематизирани и могат да бъдат подкрепени.

В заключението на дисертационния труд са представени основните изводи и препоръки, изведени в резултат на направеното проучване върху наказателнопроцесуалните особености на разследването чрез служител под прикритие.

3. Оценка на научните и практически резултати и приноси на дисертационния труд

В организационен и съдържателен план, трудът предлага добра съразмерност, свързаност и логика на научното изследване. Авторът демонстрира добро владение на специфичната терминология, познава проблематиката, като теория и практически решения, показва добри възможности за проучване на теоретични разработки и на свързана съдебна практика.

Представеният за рецензиране дисертационен труд представлява цялостен анализ на наказателнопроцесуалните особености на разследването чрез служител под прикритие. Разработката има засилен критичен елемент, който е напълно подходящ за подобен вид научно изследване, голяма практическа насоченост и теоретична постановка по основни моменти от разглежданата проблематика.

Отчитам положително направения от докторанта сравнителен анализ на „служител под прикритие“ и „служител на прикритие“ не само в понятийно отношение, но и въз основа на различния процесуален статут на отделните служители. Изследването допринася за по-задълбоченото разглеждане на процесуалното положение на служителя под прикритие.

Като приносен момент отчитам изясняването на проблемите около „провокацията“ при употреба на служител под прикритие. Резултатите от анализа показват, че въпросът е силно застъпен в практиката на ЕСПЧ. Провокацията към престъпление от страна на служители под прикритие обаче все още е слабо дискутирана в българската юриспруденция, като темата е свързана преди всичко с разглеждане на престъплението по чл. 307 от НК.

На следващо място трябва да се отбележи детайлният анализ на връзката между доверителната сделка и използването на служител под прикритие. Резултатите от него водят до оформяне на удачно авторово предложение *de lege ferenda*.

Принос на дисертационното изследване са направените от докторанта предложения *de lege ferenda*. Те са добре аргументирани и формулирани въз основа на направеното проучване върху отделни аспекти от разглежданата проблематика. По мое мнение приемането на предложенията от страна на законодателя би спомогнало за усъвършенстване на действащата правна уредба в коментираната област, което би се отразило положително върху по-ефективното противодействие на тежката престъпна дейност в национален, европейски и международен мащаб.

Като цяло считам, че представените резултати от разработката на докторант Атанас Бръндев имат своята научна и научно-приложна значимост.

Представеният автореферат е в обем от 39 страници и отговаря на установените за това изисквания. Авторефератът отразява коректно основните положения, залегнали в дисертационното изследване като дава подробна представа за идеите и резултатите от проведеното теоретико-практическо изследване.

Докторант Атанас Бръндев има 2 публикации на кирилица и 1 публикация на латиница, свързани с темата на дисертационния труд. Те представят различни аспекти от изследваната проблематика.

Чрез представените разработен дисертационен труд и три публикации по темата на дисертационното изследване, докторант Атанас Бръндев изпълнява минималните национални изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

4. Бележки и препоръки по отношение на дисертационния труд

Към дисертационния труд могат да се отправят няколко бележки и препоръки.

Препоръчвам на автора да оформи и представи по-точни и конкретни предложения *de lege ferenda* за оптимизиране на действащата уредба относима към разглежданата материя. Сегашните предложения са твърде общи и звучат повече като идеи, а не като предложения за усъвършенстване на законодателството. Конкретизирането на предложенията би подобрило научната стойност и практическа приложимост на представения дисертационен труд, както и би улеснило законодателя при предприемането на евентуални законодателни промени в областта.

Прави впечатление, че на места в дисертационната разработка има предимно описание на действащите процедури, както и разказване на фактически обстоятелства по различни дела, свързани с предмета на изследването. В подобен тип научно изследване, каквото е дисертационния труд, докторантът трябва да се стреми да избегне преразказване на съдържание и да наблегне на научния анализ, посочване на силни и слаби страни по дискутирания проблем. Използването на съдебна практика е изключително важно за подобни научни разработки, но то следва да се използва в подкрепа на едно или друго твърдение, да служи като основа за формулиране на предложения, за отправяне на критични бележки. В тази връзка препоръчвам на докторанта по-смело и ясно да изразява своята авторова позиция.

По мое мнение текстът се нуждае от техническа и стилистична редакция. Отстраняването на допуснатите неточности би подобрило качеството на представения

дисертационен труд. В изказа е препоръчително да се избягва използването на 1 л. мн. ч. В структурно отношение е възможно подобряване на изложението, като се направи вътрешно подразделение на параграфите в отделните глави.

Библиографията може да бъде обогатена с още заглавия на кирилица и най-вече с чуждестранни заглавия с оглед на по-широката употреба на служителите под прикритие в страните като САЩ, Западна Европа, Латинска Америка. Необходимо е заглавията в библиографията да бъдат подредени по установените за това правила.

Отправените бележки и препоръки по никакъв начин не накърняват положителната оценка, която трудът заслужава относно неговите качества, стойност и значимост.

5. Заключение

Представеният дисертационен труд на тема: „Наказателнопроцесуални особености на разследването чрез служител под прикритие“ с автор Атанас Бръндев удовлетворява всички изисквания на чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ, съдържа научни и научно-приложни резултати, представляващи принос в науката, и показва, че докторантът притежава задълбочени знания в областта на наказателно-процесуалната наука, както и способност за разработване на самостоятелни научни изследвания.

Предвид всичко посочено, убедено давам своята **положителна оценка** и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на **Атанас Сашов Бръндев** образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Наказателен процес“, професионално направление 3.6. Право, област на висше образование „Социални, стопански и правни науки“.

04.11.2024 г.

Благоевград

Член на научното жури:

/доц. д-р Надежда Кръстева/

REVIEW

by **Assoc. Prof. Nadezhda Yordanova Krasteva, PhD**, lecturer at Faculty of Law and History, South-West University "Neofit Rilski"

SUBJECT: Dissertation on "Criminal Procedural Features of the Investigation by an Undercover Officer", for the acquisition of PhD Educational and Scientific Degree, Professional Field 3.6. Law, PhD Programme "Criminal Procedure".

PhD student: Atanas Sashov Brandev

Scientific supervisor: Prof. Veselin Vuchkov, PhD

By Order No. 2266 of 08.10.2024 I have been appointed as a reviewer in the procedure for the defense of a dissertation thesis for the acquisition of PhD Educational and Scientific Degree, professional field 3.6. Law, PhD Programme "Criminal Procedure", by Atanas Sashov Brandev, PhD student in the part-time form of study at the Department of Public Law at the Faculty of Law and History of South-West University "Neofit Rilski".

1. Brief biographical data about the PhD student

In 2008 Atanas Brandev obtained a Bachelor's degree in the scientific specialty "Crime Prevention and Public Order Protection" at the Academy of the Ministry of Interior. In 2013, he graduated from the South-West University "Neofit Rilski" with a degree in Law. Since 2019 he has been a PhD student in a part-time form of study at the Department of Public Law at the Faculty of Law and History of South-West University "Neofit Rilski", under the scientific supervision of Prof. Veselin Vuchkov, PhD. His professional experience was acquired in State Agency for National Security, and at present he is the Head of a Sector at the Agency.

2. Dissertation parameters

The dissertation, presented by PhD student Atanas Brandev, has a total volume of 184 pages and consists of an introduction, three chapters, a conclusion and a reference to sources used, which includes 92 titles, of which 88 in Cyrillic, 4 in Latin, 11 Internet sources, 31 normative acts - laws, regulations, ordinances, etc., 6 decisions from the practice of Bulgarian courts and 5 decisions of the European Court of Human Rights. The footnotes are 105.

The dissertation presented for review examines a complex and topical problem for theory and practice, with implications for the criminal policy of the Bulgarian state. Factors such as migration, free movement of people, goods and capital, growing and changing cross-

border organised crime reinforce the need for the introduction of new, as well as the wider use of already existing, uniform mechanisms for effective crime fighting, such as undercover officer investigations. The practice of countries that make increased use of this method shows positive results in the fight against serious crime. The extraordinary method of investigating and documenting serious criminal activity has also been introduced in Bulgaria. The use of an undercover officer is regulated in our country as a type of special intelligence tool. The use of the evidence-gathering method is insufficiently applied in criminal proceedings, resulting in scarce case law. In addition, the incomplete legislative framework in Bulgarian legislation can be noted. The theory in the field also has more to contribute to overcoming the existing problems. In summary, the topicality of the chosen issue is indisputable and the results of the PhD student Atanas Brundev's work can help to overcome the existing gaps.

I find that the object and subject of the study have been correctly formulated. I believe that the set goals and objectives are feasible within the dissertation research. The scope and boundaries of the theoretical-practical research are well defined.

Chapter One is devoted to the features of the criminal process that are related to the use of undercover officers. A detailed historical overview of the development of the application of undercover officer investigative techniques is provided. The nature and procedural peculiarities of special intelligence means in the Republic of Bulgaria are scientifically correctly clarified. The legal framework of the undercover officer in the country is thoroughly and completely examined. The review is indicative of the real situation of undercover officers - rights and obligations, control and accountability. A scientifically correct and substantiated distinction is made in substantive and procedural terms between an “undercover officer” and an “officer of cover”. I share the author's view that the regulation of Article 12b of the Criminal Code is not sufficiently complete and needs to be refined. At the end of Chapter One, a summary of the problems discussed is made, and appropriate conclusions and recommendations are drawn.

Chapter Two of the dissertation rightly examines the substantive and procedural prerequisites as well as the procedure for the application of the undercover officer in the Republic of Bulgaria. With competence the author critically analyses the overall procedure for the application of an undercover officer - grounds, competence to make a request and adjudicate on it, urgent cases, time limits. The statistics cited (pp. 76-77) are indicative of the poor use of the undercover officer as a means of gathering evidence in criminal cases in the country. Next, this part of the elaboration analyses the peculiarities of evidence by undercover officers, pointing out the existing unresolved and controversial points on the issue. Attention should be paid to the analysis of Article 124 of the Code of Criminal Procedure and related provisions.

The author supports his study with examples from the case law of the Constitutional Court of the Republic of Bulgaria and the European Court of Human Rights (ECtHR), which contribute to a more complete and thorough clarification of the issue. The issue of provocation and the use of undercover officers is developed in detail and with understanding. The author combines theoretical analysis with relevant examples from the case law of the ECtHR. At the end of Chapter Two, a summary of the issues explored is provided, and appropriate conclusions and recommendations are drawn.

Chapter Three of the thesis examines the use of undercover officers in the investigation of crimes committed by cross-border organised crime groups. The first part of this chapter examines the legal framework for undercover officer investigations in the territory of the EU Member States. In the second part, the author analyses in detail and with competence the issue of the trust transaction. The study is supported by examples from practice and by the author's appropriate, albeit generally formulated, suggestions for improving the regulation. Chapter Three concludes with a summary, conclusions and recommendations that are relevant, well systematised and can be supported.

The conclusion of the dissertation presents the main conclusions and recommendations drawn as a result of the research conducted on the criminal procedural features of undercover officer investigations.

3. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the dissertation

In terms of organization and content, the thesis offers a good proportionality, coherence and logic of the research. The author demonstrates a good command of the specific terminology, knowledge of the issues as theory and practical solutions, and shows good capacity to explore theoretical developments and related case law.

The dissertation submitted for review is a comprehensive analysis of the criminal procedural features of undercover officer investigation. The development has a strong critical element, which is quite appropriate for this kind of scientific research, a great practical orientation and theoretical setting on the main points of the considered issues.

I take positive note of the comparative analysis made by the doctoral student of “undercover officer” and “officer of cover” not only in conceptual terms, but also on the basis of the different procedural status of individual officers. The study contributes to a deeper examination of the procedural status of the undercover officer.

As a contributory point I consider the clarification of the issues surrounding the “provocation” in the use of an undercover officer. The results of the analysis show that the issue is strongly present in the ECtHR case law. However, provocation to a crime by undercover officers is still poorly discussed in Bulgarian jurisprudence, as the topic is primarily related to the consideration of the offence under Article 307 of the Criminal Code.

Next, the detailed analysis of the relationship between the trust transaction and the use of an undercover officer should be noted. Its results lead to the formulation of an appropriate *de lege ferenda* proposal.

The PhD candidate's *de lege ferenda* proposals are a contribution of the dissertation research. They are well argued and formulated on the basis of the research carried out on individual aspects of the issue under consideration. In my opinion, the adoption of the proposals by the legislator would contribute to the improvement of the current legal framework in the commented area, which would have a positive impact on the more effective counteraction of serious criminal activity on a national, European and international scale.

In general, I believe that the presented results of the PhD student Atanas Brundev have their scientific and applied significance.

The presented abstract is 39 pages long and meets the requirements. The abstract correctly reflects the main points of the dissertation research and gives a detailed insight into the ideas and results of the theoretical and practical research.

PhD student Atanas Brandev has 2 publications in Cyrillic and 1 publication in Latin, related to the topic of the dissertation. They present different aspects of the studied problems.

By presenting the developed dissertation and three publications on the topic of the dissertation research, PhD candidate Atanas Brundev fulfills the minimum national requirements for obtaining the educational and scientific degree “PhD”.

4. Notes and recommendations regarding the thesis

Several remarks and recommendations can be made to the dissertation.

I recommend the author to formulate and present more precise and concrete proposals *de lege ferenda* for optimization of the current regulations relevant to the matter under consideration. The current proposals are too general and sound more like ideas than proposals for improving the legislation. Making the proposals more concrete would improve the scientific value and practical applicability of the presented thesis, as well as facilitate the legislator in undertaking possible legislative changes in the field.

It is noteworthy that in places in the dissertation there is mostly a description of the procedures in force, as well as a narration of factual circumstances in various cases related to the subject of the study. In this type of scientific research, such as the dissertation, the PhD candidate should strive to avoid retelling content and emphasize scientific analysis, pointing out strengths and weaknesses of the problem discussed. The use of case law is extremely important for such research papers, but it should be used to support one or another claim, to serve as a basis for formulating proposals, for making critical remarks. In this regard, I recommend the PhD student to express his authorial position more boldly and clearly.

In my opinion, the text needs technical and stylistic editing. Removing the inaccuracies would improve the quality of the thesis. It is advisable to avoid the use of the 1 l. plural in the thesis statement. Structurally, it is possible to improve the exposition by subdividing the paragraphs internally into individual chapters.

The bibliography could be enriched with more Cyrillic titles and especially with foreign titles in view of the wider use of undercover officers in countries such as the USA, Western Europe, Latin America. The titles in the bibliography need to be arranged according to the rules established for this purpose.

The comments and recommendations made do not in any way detract from the positive assessment that the research deserves of its merits, value and significance.

5. Conclusion

The presented dissertation on the topic: “Criminal Procedural Features of the Investigation by an Undercover Officer” authored by Atanas Brundev meets all requirements under Art. 6, para. 3 of Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria, contains scientific and scientific-applied results, representing a contribution to science, and shows that the PhD student has enhanced knowledge in the field of criminal-procedural sciences, as well as the ability to apply independent scientific research.

Considering all the above, I confidently give my **positive assessment** and recommend the esteemed scientific jury to award **Atanas Sashov Brandev** the educational and scientific PhD degree in the PhD programme “Criminal Procedure”, Professional Field 3.6. Law, Field of Higher Education “Social, Economic and Legal Sciences”.

November 4, 2024
Blagoevgrad

Member of the scientific jury:
/Assoc. Prof. Nadezhda Krasteva, PhD/